

Sygn. akt V KK 298/13

POSTANOWIENIE

Dnia 3 grudnia 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Henryk Gradzik (przewodniczący)

SSN Józef Dołhy (sprawozdawca)

SSN Zbigniew Puzkarski

Protokolant Barbara Kobrzyńska

przy udziale prokuratora Prokuratury Generalnej Bogumiły Drozdowskiej,
w sprawie **Z. J.**

obwinionego z art. 92 § 1 kw

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 3 grudnia 2013 r.,

kasacji wniesionej przez Prokuratora Generalnego na korzyść obwinionego
od wyroku Sądu Okręgowego w S.

z dnia 7 maja 2013 r.,

utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego w S.

z dnia 26 lutego 2013 r.,

1. oddala kasację;

**2. wydatkami związanymi z rozpoznaniem kasacji obciąża
Skarb Państwa.**

UZASADNIENIE

We wniosku o ukaranie Straż Miejska w S. zarzuciła Z. J. popełnienie wykroczenia z art. 92 § 1 k.w., polegającego na tym, że w dniu 30 maja 2012 r. o godz. 18⁴⁰ w S. na drodze publicznej al. W., skrzyżowanie z ulicą K., kierując samochodem marki Honda o numerach rejestracyjnych [...], nie zastosował się do sygnalizatora S-1 nadającego sygnał czerwony, wjeżdżając za sygnalizator.

Sąd Rejonowy wyrokiem z dnia 26 lutego 2013 r. uznał obwinionego Z. J. za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu i za to wykroczenie na podstawie art. 92 § 1 k.w. wymierzył obwinionemu karę grzywny w wysokości 500 zł, obciążył go kosztami procesu.

Od tego wyroku apelację wniósł obrońca obwinionego, zarzucając rażąco obrazę art. 5 § 1 pkt 9 k.p.w. poprzez wszczęcie i następnie prowadzenie postępowania wykroczeniowego przeciwko obwinionemu, pomimo braku skargi uprawnionego oskarżyciela, co z kolei miało miejsce wskutek rażąco błędnej wykładni art. 129 b ust. 4, art. 129 g ust. 1 oraz art. 129 b ust. 3 pkt 3 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r.- Prawo o ruchu drogowym i uznania, że straż miejska w świetle obowiązujących przepisów ma prawo wykonywać pomiar za pomocą stacjonarnych urządzeń rejestrujących, pomimo rzeczywistego przekazania tych kompetencji przez ustawodawcę wyłącznie Inspekcji Transportu Drogowego; nadto zarzucił obrazę art. 8 k.p.w. w zw. art. 7 k.p.k. przez dowolną ocenę materiału dowodowego.

Sąd Okręgowy, wyrokiem z dnia 7 maja 2013 r., utrzymał w mocy zaskarżony wyrok, uznając apelację za oczywiście bezzasadną.

Od powyższego wyroku kasację na korzyść obwinionego Z. J. wniósł Prokurator Generalny. Skarżący wyrokowi temu zarzucił rażące naruszenie prawa procesowego – art. 433 § 1 k.p.k. w zw. z art. 109 § 2 k.p.w., polegające na przeprowadzeniu wadliwej kontroli odwoławczej, poprzez nienależyte rozpoznanie apelacji obrońcy obwinionego i błędne uznanie, że Straż Miejska uprawniona jest do wykonywania czynności z zakresu kontroli ruchu drogowego z wykorzystaniem stacjonarnych urządzeń rejestrujących, podczas gdy prawidłowa wykładnia art. 129 g ust. 1 w zw. z art. 129 b ust. 3 i ust. 4 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym (t.j. Dz. U. z 2012 r., poz. 1137 z późn. zm.) w zw. z art. 17 § 3 k.p.w. i art. 11 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o strażach gminnych (Dz. U. 1997, Nr 123, poz. 779 z późn. zm.) prowadzi do odmiennego wniosku, co stanowi bezwzględną przyczynę odwoławczą określoną w art. 104 § 1 pkt 7 k.p.w. w zw. z art. 5 § 1 pkt 9 k.p.w. w postaci braku skargi uprawnionego oskarżyciela. W konkluzji wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku oraz wyroku sądu pierwszej instancji i umorzenie postępowania z powodu braku skargi uprawnionego oskarżyciela.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zarzut przeprowadzenia wadliwej kontroli odwoławczej nie jest zasadny. Sąd odwoławczy rozważył wszystkie zarzuty i wnioski apelacji obrońcy obwinionego, w motywach pisemnych szczegółowo i wnikliwie dokonał wykładni przepisów ustawy Prawo o ruchu drogowym w zakresie niezbędnym do przyjęcia, że straż miejska posiadała uprawnienia do skierowania wniosku o ukaranie obwinionego za wykroczenie z art. 92 § 1 k.w., zarejestrowane przez stacjonarne urządzenie rejestrujące.

Tok rozumowania Sądu odwoławczego, zastosowane przez ten Sąd metody wykładni i wnioski końcowe zasługują na aprobatę. Uzupełniając argumentację Sądu Okręgowego stwierdzić należy, co następuje:

Kwestię organów uprawnionych do wnoszenia i popierania wniosków o ukaranie w sprawach o wykroczenia reguluje art. 17 k.p.w., którego § 3 wskazuje na uprawnienia straży gminnych (miejskich) w tym zakresie, ale jedynie wówczas, gdy w zakresie swojego działania ujawniły wykroczenie. Zakres zadań straży gminnej (miejskiej) określa ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o strażach gminnych – w myśl art. 11 ust. 1 pkt 2 tej ustawy straże gminne (miejskie) posiadają ogólną kompetencję do czuwania nad porządkiem i do kontroli ruchu drogowego, której to zakres szczegółowy zawarty jest w przepisach o ruchu drogowym. Wbrew odmiennemu stanowisku autora kasacji stwierdzić należy, że Sąd odwoławczy prawidłowo, w ramach wykładni systemowej, odwołał się do przepisów ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych. Pojęcie „ruch drogowy” należy wyklądać zarówno z uwzględnieniem ustawy Prawo o ruchu drogowym, jak i ustawy o drogach publicznych. Wprawdzie przepisy ustawy- Prawo o ruchu drogowym nie zawierają definicji legalnej tego pojęcia, to jednak zgodnie z art. 1 ust. 1 pkt 1 tej ustawy, jej przepisy regulują zasady ruchu na drogach publicznych, w strefach zamieszkania oraz w strefach ruchu. Drogą publiczną jest zaś – zgodnie z art. 2 pkt 1a ustawy Prawo o ruchu drogowym – droga w rozumieniu art. 1 ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych. Istotne jest zwłaszcza to, że przepisy art. 20 b tej ustawy określają w ust. 1-3 uprawnienia i obowiązki zarządcy dróg związane z instalacją, dezinstalacją oraz utrzymaniem infrastruktury urządzeń rejestrujących (definiowanych przez odwołanie się do art. 2 pkt 59 prawa o ruchu

drogowym), zaś ust. 5 zawiera stwierdzenie, że przepisy poprzedzające o zarządcy drogi stosuje się odpowiednio do straży gminnych (miejskich) w przypadku urządzeń rejestrujących eksploatowanych przez te straże. Nadto w ust. 6 ustawa wskazuje, że w pasie drogowym dróg publicznych zabrania się instalowania, usuwania, a także eksploatowania urządzeń rejestrujących lub obudów na te urządzenia przez podmioty inne niż: zarządy dróg, Policja, Inspekcja Transportu Drogowego oraz straże gminne (miejskie). Z kolei przepis art. 20 c tej ustawy określa kto sprawuje pieczę nad instalacją urządzeń rejestrujących, zaś przepis art. 20 d ustawy określa przeznaczenie dochodów uzyskanych przez jednostki samorządu terytorialnego z grzywien nałożonych za naruszenia przepisów ruchu drogowego ujawnione za pomocą urządzeń rejestrujących.

Jest poza sporem, że główne uprawnienia kontrolne straży gminnej (miejskiej), w tym dotyczące korzystania z tzw. urządzeń rejestrujących, reguluje art. 129 b ustawy- Prawo o ruchu drogowym. Przepis ten wprowadzono ustawą nowelizacyjną z dnia 11 maja 2007 r. (Dz. U. Nr 123, poz. 845) wydaną w następstwie wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 22 marca 2007 r., sygn. U 1/07. W pierwotnym brzmieniu w myśl art. 129 b ust. 2 pkt 1 lit. b strażnicy gminni (miejscy) byli uprawnieni do wykonywania kontroli ruchu drogowego wobec kierującego pojazdem, naruszającego przepisy ruchu drogowego w przypadku ujawnienia i zarejestrowania czynu przy użyciu urządzeń działających samoczynnie, zaś w myśl ust. 3 pkt 3 – w ramach wykonywania kontroli ruchu drogowego w zakresie, o którym mowa w ust. 2, strażnicy byli upoważnieni do używania urządzeń samoczynnie ujawniających i rejestrujących naruszenia przepisów ruchu drogowego przez kierujących pojazdami.

W wyniku kolejnej ustawy nowelizacyjnej z 29 października 2010 r. (Dz. U. Nr 225, poz. 1466) wprowadzono definicję urządzenia rejestrującego (art. 2 pkt 59 prawa o ruchu drogowym) – jest nim stacjonarne, przenośne albo zainstalowane w pojeździe albo na statku powietrznym urządzenie ujawniające i zapisujące za pomocą technik utrwalania obrazów naruszenia przepisów ruchu drogowego przez kierujących pojazdami. Natomiast art. 129 b ust. 2 pkt 1 lit. b cyt. ustawy otrzymał brzmienie: „Strażnicy gminni (miejscy) są uprawnieni do wykonywania kontroli ruchu drogowego wobec kierującego pojazdem, naruszającego przepisy ruchu

drogowego w przypadku ujawnienia i zarejestrowania czynu przy użyciu urządzenia rejestrującego”, zaś ust. 3 pkt 3 brzmi: „w ramach wykonywania kontroli ruchu drogowego w zakresie, o którym mowa w art. 2, strażnicy gminni (miejscy) są upoważnieni do używania urządzeń rejestrujących, z tym, że w przypadku używania urządzenia zainstalowanego w pojeździe w czasie pracy urządzenia pojazd nie może znajdować się w ruchu”. Nowe brzmienie nadano również ust. 4 cyt. przepisu: „Strażnicy gminni (miejscy) mogą dokonywać na drogach gminnych, powiatowych i wojewódzkich oraz drogach krajowych w obszarze zabudowanym, z wyłączeniem autostrad i dróg ekspresowych, czynności z zakresu kontroli ruchu drogowego z użyciem przenośnych albo zainstalowanych w pojeździe urządzeń rejestrujących w oznakowanym miejscu i określonym czasie, uzgodnionym z właściwym miejscowo komendantem powiatowym (miejskim) lub Komendantem Stołecznym Policji”.

Brzmienie przepisu art. 129b ust. 3 pkt 3 ustawy- Prawo o ruchu drogowym jednoznacznie przekonuje, że upoważnienie strażników gminnych (miejskich) do używania urządzeń rejestrujących dotyczy zarówno urządzeń stacjonarnych, jak i urządzeń mobilnych (niestacjonarnych – ust. 4). Zasady usytuowania urządzeń stacjonarnych regulują przepisy wykonawcze, wydawane na podstawie delegacji ustawowej zawartej w art. 129h ust. 5 ustawy- Prawo o ruchu drogowym, zaś ich lokalizację określają przepisy ustawy o drogach publicznych. W kwestii uprawnień straży, w omawianym tu zakresie, istotne znaczenie ma treść art. 129g ust. 1 cyt. ustawy. Zgodnie z tym przepisem ujawnienie za pomocą stacjonarnych urządzeń rejestrujących zainstalowanych w pasie drogowym dróg publicznych, naruszeń przepisów ruchu drogowego w postaci: a) przekroczenia dopuszczalnej prędkości, b) niestosowania się do sygnałów świetlnych – z zastrzeżeniem art. 129b ust. 3 pkt 3, należy do Inspekcji Transportu Drogowego. Oczywiście jest zatem, że ustawa nadaje prawo do sprawowania kontroli ruchu drogowego przy użyciu urządzeń stacjonarnych wyłącznie Inspekcji Transportu Drogowego, z wyjątkiem, o którym mowa w art. 129b ust. 3 pkt 3. Biorąc pod uwagę zarówno treść art. 129b ust. 3 ustawy, jak i całą treść punktu 3, uznać należy, że określenie „używania urządzeń rejestrujących” odnosi się, zgodnie z definicją zawartą w art. 2 pkt 59 cyt. ustawy, do używania wszystkich urządzeń rejestrujących.

Sformułowanie „z tym, że w przypadku używania urządzenia zainstalowanego w pojeździe w czasie pracy urządzenia pojazd nie może znajdować się w ruchu”, odnosi się do ograniczenia w używaniu urządzeń zamontowanych na pojazdach, nie dotyczy zatem ani urządzeń stacjonarnych, ani przenośnych.

Tak więc przepis art. 129g ust. 1 cyt. ustawy, zawierając wyjątek, o którym mowa w art. 129b ust. 3 pkt 3, wprowadza uprawnienie dla straży gminnej (miejskiej) do używania urządzeń stacjonarnych podczas czynności z zakresu kontroli ruchu drogowego.

W dacie popełnienia czynu przez obwinionego obowiązywało, wydane na podstawie delegacji ustawowej z art. 129h ust. 5 ustawy- Prawo o ruchu drogowym, rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 17 czerwca 2011 r. w sprawie warunków lokalizacji, sposobu oznakowania i dokonywania pomiarów przez urządzenia rejestrujące (Dz. U. Nr 133, poz. 770), zatem wywody kasacji oparte na treści aktualnie obowiązującego rozporządzenia wykonawczego z dnia 14 marca 2013 r. nie mogą być uwzględnione. Niezależnie od tego stwierdzić należy, że z treści aktualnie obowiązującego rozporządzenia nie sposób wywieść, jak czyni to autor kasacji, by potwierdzało ono brak kompetencji straży gminnej (miejskiej) do używania stacjonarnych urządzeń rejestrujących. Rozporządzenie, co jest oczywiste, nie może ustanowić takiego zakazu, a realizacja obowiązku delegacyjnego z art. 129h ust. 5 pkt 4 cyt. ustawy, nakazywała odnieść się tylko do kwestii uprawnień strażników z art. 129b ust. 4.

Tak więc, wbrew odmiennym wywodom kasacji, brak podstaw do kwestionowania stanowiska sądów orzekających w sprawie, że Straż Miejska była uprawniona do wykonywania czynności z zakresu kontroli ruchu drogowego z wykorzystaniem stacjonarnego urządzenia rejestrującego, a tym samym posiadała uprawnienie do skierowania wniosku o ukaranie (art. 17 § 3 k.p.w).

W tym stanie rzeczy Sąd Najwyższy oddalił kasację.